

Universitätsbibliothek Wuppertal

Orationvm Marci Tvl. Ciceronis

Accesserunt breues animaduersiones ex doctissimorum hominum
commentariis, quibus ita loci permulti explicantur, vt vulgo receptæ
lectionis vbique ratio habeatur

Cicero, Marcus Tullius

Lvgdvni, 1586

Oratio XLVI: In M. Antonium ad quirites, Philippica IIII.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-343](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-343)

te legio quarta usa L. Egnatuleio duce, ciue egregio, senatus auctoritatē, populiq; Ro. libertatē defendat, defenderit: senatui magna cura esse, ac fore: ut pro tantis eorū in rēp. meritis honores eis habeantur, gratiaq; referantur: senatui placere, uti C. Pansa, A. Hirrius, cōsules designati, cum magistratum inissent, si eis uideretur, primo quoq; tempore de his rebus ad hunc ordinem referret, ita uti e republica, fideq; sua uideretur.

IN M. ANTONIVM P. B.

AD QUIRITES,

PHILIPPICA IIII.

ORATIO XLVI.

Requentia uestrum incredibilis, Quirites, concioq; tanta, quantā meminisse non uideo, & alacritatem mihi summam affert reipublica defendendae, & spē recuperandae libertatis. quāquam animus mihi quidem numquam desuit, tempora defuerunt: quae simulac primum aliquid lucis ostendere uisa sunt, princeps uestra libertatis defendendae sui, quod si ante facere conatus essem, nunc facere non possem. Hodierno enim die, Quirites, ne mediocrem rem aetā arbitramini, fundamenta sunt iacta reliquarū actionum, nam est hostis a senatu nondū uerbo appellatus, sed re iā indicatus Antonius. Nunc uero multo sum erectior, quod nos quoque hostē illū esse tanto cōsensu, tāq; clamore approbauistis.

Neq;

Neq; enim, Quirites, feri potest, ut nō aut ij sint impij, qui contra consulem exercitiū cōparauerūt, aut ille hostis, contra quem iure arma sumpta sunt. Hanc igitur dubitationē, quāquam nulla erat, tamē ne qua posset esse, senatus hodierno die sustulit. C. Caesar, qui rēp. libertatēq; uestrā suo studio, consilio, patrimonio deniq; tutatus est, & tutatur, maximis senatus laudibus ornatus est. Laudo, laudo uos, Quirites, cū grauissimis animis prosequimini nomen clarissimi adolescētis, uel pueri potius. Sūt enim facta eius immortalitatis, * nomē et atis. multa memini, multa audiui, multa legimus: nihil ex omni seculorū memoria tale cognoui, qui cū seruitute premeremur, in dies malum cresceret, praesidiū nihil haberemus, capitalē & pestiferū Brūdisio M. Antonij reditū timeremus, hoc insperatum omnibus consiliū, incognitum certe ceperit, ut exercitum inuictū ex paternis militibus cōficeret, Antonijq; furorē crudelissimis cōsilijs incitatum a pernicie reip. auerteret. Quis est enim, qui hoc nō intelligat, nisi Caesar exercitiū parauisset, nō sine exito nostro futurum Antonij reditū fuisse? Ita enim se recipiebat ardēs odio uestri, cruentus sanguine ciuium Romanorū, quos Suesas, quos Brūdisij occiderat, ut nihil nisi de reip. pernicie cogitaret. Quod autē erat praesidiū salutis, libertatisq; uestrae, si C. Caesaris * fortissimorū sui patris militum exercitus non fuisset cuius de laudibus, & honoribus, cū ei pro diuinis, & immortalibus meritis diuini, immortalesq; debētur mihi senatus assensus paullo ante decreuit, ut primo quoq; tēpore referretur. Quo decreto quis non perspicit Antonij hostem esse indicatū, quē enim appellare possum⁹ eū, cōtra quē qui exercitus ducit, ijs senatus arbitratu singularēs exquirēdos honores? Quid legio Martia? quae mihi uidetur diuinitus ab eo deo traxisse nomen, a quo populū Ro. generatū

P. 192.

acce

decepimus: nonne ipsa suis decretis prius, quā senatus, hostem indicauit Antonium? nam, si ille non hostis, hos, qui consulem reliquerunt hostes, necesse est iudicemus. Praelare, & loco reclamatione uestra factum pulcherrimum Martialium comprobauistis, qui se ad senatus auctoritatem, ad libertatem uestram, ad uniuersam remp. cōtulerunt: hostem illum, & latronem, & paricidam patriae reliquerunt. Nec solum id animose, & fortiter, sed considerate etiam, sapienter; fecerunt. Alba constitunt in urbe opportuna, munita, propinqua fortissimorum uirorum, fidelissimorum ciuium, atque optimorum. Huius Martia legionis legio quarta imitata uirtutem, duce L. Egnatuleio, quae senatus merito paullo ante laudauit, C. Caesaris exercitum persecuta est. Quae exspectas, M. Antoni, iudicia grauiora? Caesar fertur in caelum, qui contra te exercitum comparauit. laudantur exquisitissimis uerbis legiones, quae te reliquerunt: quae a te accersitae sunt: quae essent, si te consulem, quam hostem maluisses, tuae. quarum legionum fortissimum, uerissimumque iudicium confirmat senatus, comprobatur uniuersus populus Rom. nisi forte uos, Quir. consulem, non hostem iudicatis Antonium. Sic arbitrabar, Quirites, uos iudicare, ut ostenditis. Quid municipia, colonias, praefecturas num aliter iudicare censetis? omnes mortales una mente consentiunt: omnia arma eorum, qui haec salua uelint, contra illam pestem esse capienda. Quid D. Bruti iudicium, Quirites, quod ex hodierno eius edicto perspicere potuistis, num cui tandem contemnendum uidetur? Recte, & uere negastis, Quirites. est enim quasi deorum immortalium beneficium, & munere datum reip. Brutorum genus, & nomen ad libertatem populi Rom. uel constitutendam, uel recuperandam. Quid igitur D. Brutus de M. Antonio iudicauit? exclusit prouin-

P. B.

cia: exercitu obstitit: Galliam totam hortatur ad bellum,
 ipsam sua sponte, suoque iudicio excitatam. Si consul Anto-
 nius, Brutus hostis: si conseruator reip. Brutus, hostis An-
 tonius. num igitur utrum horum sit, dubitare possumus?
 Atqui, ut uos una mente, unaque uoce dubitare uos negatis,
 sic modo decreuit senatus, D. Brutum optime de rep. mere-
 ri, cum senatus auctoritatem, populique Rom. libertatem,
 imperiumque defenderet, a quo defenderet; nempe ab hoste.
 P. 193. quæ est enim alia laudanda defensio? Deinceps laudatur
 prouincia Gallia, meritoque ornatur uerbis amplissimis a
 senatu, quod resistat Antonio: quem si consulem illa pro-
 uincia putaret, neque eum reciperet, magno scelere se astrin-
 geret, omnes enim in consulis iure, & imperio debent esse
 prouinciæ. Negat hoc D. Brutus imperator consul desi-
 gnatus, natus reip. ciuis; negat Gallia; negat cuncta Italia
 negat senatus; negatis uos. Quis igitur illum consulem nisi
 latrones putant? quamquam ne ij quidem ipsi, quod loquun-
 tur, id sentiunt: nec a iudicio omnium mortalium, quãuis
 impij, nefarijque sint, sicut sunt, dissentire possunt. sed spes
 rapiendi, atque prædandi obcæcat animos eorum: quos non
 bonorum donatio, non agrorum assignatio, non illa infinita
 Pompeij bæsta satiauit: qui sibi urbem, qui bona, & fortu-
 nas ciuium ad prædam proposuerunt: qui, dum sit, quod ra-
 piant, quod auferant, nihil sibi defuturum arbitrantur. qui-
 bus M. Antonius (o dij immortales auertite, & detestami-
 ni quæso hoc omen) urbem se diuisurum esse promisit. Ita ue-
 ro, Quirites, ut precamini, eueniat, atque huius amentia
 pœna in ipsum, familiamque eius recidat, quod ita futurum
 esse confido, iam enim non solum homines, sed etiam deos
 immortales ad remp. conseruandam arbitror consensisse.
 Sine enim prodigijs, atque portentijs, dij immortales nobis fu-
 tura

tur a prædicunt: ita sunt aperte denunciata, ut & illi pœna,
 & libertas nobis appropinquet: sine tantus consensus om-
 nium, sine impulsu deorum esse non potuit, quid est, quod P. B.
 de uoluntate caelestium dubitare possimus? Reliquum est,
 Quirites, ut uos in ista sententia, quam præ uobis fertis,
 perseueretis. Faciam igitur, ut imperatores instructa acie
 solent, quamquam paratissimos milites ad præliandum ui-
 deant, ut eos tamen adhortentur. sic ego uos ardentes, &
 erectos ad libertatem recuperandam cohortabor. Nō est, non
 est uobis, Quirites, cum eo hoste certamen, quocum ali-
 qua pacis conditio esse possit, neque enim ille seruitutem ue-
 stram, ut ante a, sed iam iratus sanguinem concupiscit. nul-
 lus ei ludus uidetur esse iucundior, quam cruor, quam cæ-
 des, quam ante oculos trucidatio ciuium. Non est uobis res,
 Quirites, cum scelerato homine, atque nefario, sed cum im-
 mani, atque belluæ: quoniam in foveam incidit, obrua-
 tur. si enim illinc emergerit, nullius supplicij crudelitas erit
 recusanda. sed tenetur, premitur, urgetur, nunc iis copiis,
 quas iam habemus: mox iis, quas paucis diebus noui con-
 sules comparabunt. Incumbite in causam, Quirites, ut fa-
 citis. numquam inter senatum, & uos consensus maior in
 ulla causa fuit: numquam tam uehementer cum senatu
 consociati fuistis. nec mirum. agitur enim non qua condi-
 tione uicturi, sed uicturine sumus, an cum supplicio, ignomi-
 niæque perituri. quamquam mortem quidem omnibus natu-
 ra proposuit: crudelitatem mortis, dedecus, uirtus prop-
 ulsare solet: quæ propria est Romani generis, & seminis.
 hanc retinete, quæso, Quirites, quam uobis tamquam heredi-
 tatem maiores uestri reliquerunt. quamquam alia omnia
 incerta sunt, caduca, mobilia: uirtus est una altissimis defi-
 xa radicibus, quæ numquam ulla uel labefactari potest,

P. 194.

numquam dimoueri loco. hac maiores nostri primum uniuersam Italam auerterunt; deinde Carthaginem exciderunt, Numantiam euerterunt; potentissimos reges, bellicosissimas gentes in deditionem huius imperij redegerunt. Ac maioribus quidem uestris, Quirites, cum eo hoste res erat qui haberet remp, curiam, ararium, consensum, & concordiam ciuium, rationem aliquam, si res ita tulisset, pacis, & fœderis: hic uester hostis uestram remp. oppugnat, ipse habet nullam: senarium, id est, orbis terræ consilium delere gestit; ipse consilium publicum nullum habet: ararium uestrum exhaustum, suum non habet, nam concordiam ciuium qui habere potest, nullam cum habeat ciuitatem & pacis uero quæ potest cum eo esse ratio, in quo est incredibilis crudelitas, fides nulla? Est igitur, Quirites, populo Rom. uictori omnium gentium, omne certamen cum percussore, cum latrone, cum Spartaco. Nam quod se similem Catilinæ esse gloriari solet, scelere par est illi, belli industria inferior. Ille, cum exercitum nullum habuisset, repente conflauit: hic eum ipsum exercitum, quem accepit, amisit. Vt igitur Catilinæ diligentia mea, senatus auctoritate, uestro studio, & uirtute fregistis: sic Antonij nefarium latrocinium uestra cum senatu concordia tanta, quanta numquam fuit, felicitate, & uirtute exercituum, ducumque uestrorum, breuitate, preopressum audietis. Equidem quantum cura, labore, uigiliis, auctoritate, consilio eniti, atque efficere potero nihil prætermittam, quod ad libertatem uestram pertinere arbitror. neque enim id pro uestris in me amplissimis beneficiis sine scelere facere possum, hodierno autem die, primum referente uiro fortissimo, nobisque amiciissimo, M. hoc Seruilio, collegisque eius ornatissimis uiris, optimis ciuibus longo intervallo, me auctore, & principe ad spem libertatis exarsimus.